

Valsts ģerboņa izmantošanā biežāk uzdotie jautājumi

1. **Vai jebkura institūcija var izmantot tai noteikto valsts ģerboni pilnās krāsās vai tikai kontūrzīmējumu?**

Pamatā izmanto pilnkrāsu valsts ģerboni, bet kontūrzīmējumu tad, kad tam ir pamatojums, piemēram, ekonomiskāk uz veidlapām ikdienā ir lietot ģerboņa kontūrzīmējumu. Elektroniskajā aprītē parasti lieto pilnkrāsu ģerboni.

2. **Vai institūcijas preses paziņojumā drīkst būt valsts ģerbonis?**

Protams!

3. **Vai pašvaldība drīkst lietot valsts ģerboni?**

Jānošķir trīs gadījumi. Pirmkārt, ja pašvaldība nav sava apstiprināta ģerboņa, tā vizuālajā identitātē un dokumentos izmanto mazo valsts ģerboni. Ja pašvaldībai ir savs ģerbonis, tad to jāizmanto, un mazo valsts ģerboni neizmanto, tai skaitā veidlapās. Otrkārt, svinīgos vai valstiskos pasākumos pašvaldība var lietot lielo valsts ģerboni, lai simbolizētu piederību valstij, tāpat kā to dara, lietojot valsts karogu, nevis pārstāvētu pašvaldību kā institūciju. Treškārt, likumos īpaši paredzētajos gadījumos pašvaldības amatpersona var lietot lielo valsts ģerboni, piemēram, civilstāvokļa aktos un izglītības iestāžu diplomos. Ja dokumentā jālieto lielais valsts ģerbonis, zīmoga nospiedumā lieto pašvaldības ģerboni, bet ja tāds nav apstiprināts – mazo valsts ģerboni.

4. **Vai valsts kapitālsabiedrības drīkst lietot valsts ģerboni?**

Jebkura privātpersona, kurai deleģētas valsts pārvaldes uzdevumi, šīs funkcijas izpildei var lietot mazo valsts ģerboni. Parasti – dokumentos, kas saistīti ar deleģētā uzdevuma izpildi, tādējādi parādot, ka šis dokuments izsniegts valsts vārdā. Citus ģerboņu veidus lietot nedrīkst, ja vien likums to īpaši nenosaka. Valsts ģerboni dokumenta rekvizītu zonā nelieto blakus ar logotipiem.

5. **Vai ministrijai un tās padotības iestādei ir tiesības vai pienākums lietot valsts ģerboni?**

Likums nosaka pienākumu to lietot, aizliedzot lietot citas zīmes vai logotipus. Likumā ir atsevišķi izņēmumi no šā principa (sk. zemāk). Tomēr tas nenozīmē, ka ģerbonis ir jāattēlo visur. Dokumentos to dara rekvizītu zonā, uz reprezentācijas materiāliem, sienas, automašīnas – pēc nepieciešamības, konteksta, kvalitātes un ievērojot cieņu.

6. **Vai valsts ģerboni var attēlot uz Latvijas valsts karoga?**

Publiski lietot karogu, uz kura attēlots valsts ģerbonis, nedrīkst!

Nepareizi!

7. Vai dokumentā, kur veidlapā lieto valsts ģerboni, zīmoga nospiedumā var lietot citu ģerboni vai logotipu?

Pirmkārt, jānoskaidro, vai zīmoga nospiedumu šajā gadījumā normatīvie akti vispār prasa. Otrkārt, jānoskaidro, vai institūcija drīkst lietot veidlapā izmantoto ģerboni tikai šajā dokumentā vai tādu likums institūcijai atļaut lietot visos gadījumos. Piemēram, rajona tiesas spriedumā lieto lielo valsts ģerboni, bet šī līmeņa tiesnesis zīmoga nospiedumā lieto papildināto mazo valsts ģerboni. Treškārt, jānoskaidro, vai institūcijai likums atļauj lietot savu ģerboni vai logotipu.

8. Vai privātpersona drīkst lietot valsts ģerboni?

Jā, drīkst, tomēr pastāv vairāki nosacījumi. Ir būtiski, lai privātpersona izturētos ar cieņu pret valsts ģerboni. Tāpat privātpersona nedrīkst maldināt par savu juridisko statusu, piemēram, izmantojot to uz vizītkartes, dokumenta vai kā preču zīmi.

Privātpersona to drīkst attēlot uz krekla, cepures, tetovēt, izlikt mājas pie sienas u.tml.

Valsts ģerboni mēdz lietot arī kapakmeņos, lai svešumā simbolizētu piederību Latvijai vai personas, vai kāda notikuma valstisko raksturu.

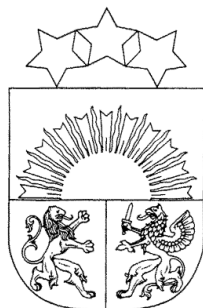
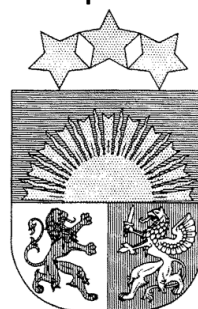
9. Kāpēc valsts ģerbonim ir vairāki kontūrzīmējumi un krāsas?

Valsts ģerbonim ir viens kontūrzīmējums. Nedrīkst izmantot valsts ģerboni heraldisko krāsu apzīmējumos. Šos apzīmējumus drīkst izmantot tikai pretviltošanas nolūkos (piemēram, apliecībā vai pasē) vai pētniecībā. Ģerboņa krāsaino attēlu nepārveido melnbaltā attēlā. Vēstuli ar krāsainu ģerboni drīkst izdrukāt un kopēt ar melnbaltu printeri (kopētāju).

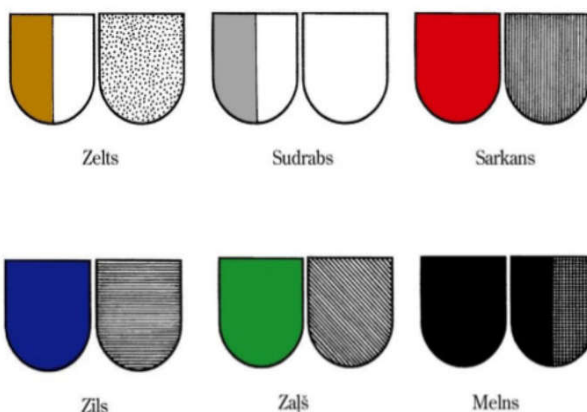
Pareizi

Nepareizi

Valsts ģerboņa un kultūrvēsturisko apgabalu ģerboņu heraldisko krāsu toņu grafiskie apzīmējumi

10. Kurām institūcijām nav obligāti jālieto valsts ģerbonis?

Institūcijām jāapzinās, ka viņas pārstāv Latvijas Republiku, un no tā izriet pienākums lietot valsts simboliku, nevis veidot savu, lai distancētos no valsts. Likumā ir noteikti izņēmumi, kad tas būtu saprātīgi un pamatoti ļaut lietot arī citu simboliku. Izņēmums izmantojams pēc iespējas šauri. Šīm institūcijām nav liegts izmantot valsts ģerboni pilnībā vai daļēji pēc saviem ieskatiem.

Izņēmumu būtība ir balstīta uz pasaules pieredzi, proti, ka militārām un paramilitārām struktūrām ir savas atpazīšanās zīmes, pašpārvaldēm ir autonomija, bet muzejiem, izglītības iestādēm un bibliotēkām starptautiskā atpazīstamība dominē pār to, ka viņas reprezentētu valsts varu.

Izņēmumu uzskaitījums ir veidots trijos stilos: 1. pēc institūcijas juridiskā statusa (pašvaldība), 2. pēc iestādes nosaukuma (piemēram, Nacionālie bruņotie spēki) vai 3. pēc darbības nozares (izglītības iestāde), vai 4. aplūkojamās tēmas (valsts institūcijas apbalvojumā vai ES finansējuma gadījumā).

Jāņem vērā, ka dokumentiem un vizuālajai identitātei likums nosaka atšķirīgus izņēmumus. Piemēram, Nacionālie bruņotie spēki dokumentos izmanto valsts ģerboni, bet formas tērpos un pārējā vizuālajā identitātē izmanto arī citas pazīšanās zīmes.

11. Kas ir atribūtika ar valsts ģerboni?

Ģerboņu likums nosaka, ka atribūtika ar valsts ģerboni — tie ir apbalvojumi, goda zīmes, emblēmas, nozīmes, vimpeli un cita atribūtika ar valsts ģerboņa vai tā pamatelementu attēlu;

Praksē atribūtiku ar valsts ģerboni visbiežāk izmanto suvenīros, atsevišķos gadījumos (visbiežāk tie saistās ar kādas vēsturiskas tradīcijas atjaunošanu – piemēram – emblēma Latvijas muiža))

Atbilstoši Ģerboņu likumam atribūtika ar valsts ģerboni saskaņojama ar Komisiju.

Suvenīršķivis:
Diametrs: 190mm

Suvenīršķivis **akceptējams**, jo uzraksts Latvija paskaidro valsts nosaukumu

Suvenīršķivis **nav akceptējams**, jo uzrakstu „Rīga” un „Latvija” kompozicionālais novietojums ir neskaidrs; tas ir maldinošs, jo nav saprotams, vai attēlotais ir Rīgas vai Latvijas ģerbonis.

Atjaunota vēsturiskā Latvijas muitas emblēma

12. Vai struktūrvienībai var būt cits ģerbonis, nekā iestādei, kuras sastāvā viņa ir?

Nē, šādai situācijai nevajadzētu būt. Iestāde un tās struktūrvienības lieto vienu ģerboni. Valsts institūciju gadījumā – lielo valsts ģerboni (ministrija) vai papildināto mazo valsts ģerboni (padotības iestāde neatkarīgi no struktūrvienību hierarhijas pakāpēm). Vienīgi gadījumā, ja iestāde vienlaikus ir tiešās pārvaldes iestāde un, piemēram, ārstniecības iestāde vai izglītības iestāde, struktūrvienībām, kas pilda šīs citas funkcijas, var būt (bet tas nav obligāti) arī cita simbolika, nevis valsts ģerbonis.

13. Vai dokumenta veidlapas rekvizītu zonā var būt valsts ģerbonis un papildus vēl citas zīmes?

Nē!

14. Kā pareizi attēlot valsts ģerboni?

Valsts ģerboni atveido atbilstoši definētajām krāsām. To nedara uz raiba fona. Valsts ģerboni neattēlo pārāk mazu, kas nereti sastopams veidlapās. Krāsas nepārveido melnbaltā vai citās krāsās. Drukāt vai kopēt vēstuli ar valsts ģerboņa krāsaino attēlu uz melnbalta printera (kopētāja) drīkst.

Detalizētākas prasības un ieteikumi

<http://likumi.lv/ta/id/257599-noteikumi-par-latvijas-valsts-gerbona-un-vidzemes-latgales-kurzemes-un-zemgales-gerbonu-heraldisko-krasu-toniem-un-grafiskajiem...>

http://www.mk.gov.lv/file/Valsts_parvaldes_grafiskais_standarts_2014.pdf

15. Vai paredzēti sodi par pārkāpumiem?

Krimināllikums paredz sodu par valsts ģerboņa zaimošanu. Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā paredzēti sodi gan par necieņu pret valsts ģerboni, gan nesaskaņotas atribūtikas ar valsts ģerboni izmantošanu saimnieciskajā darbībā, gan valsts un pašvaldību iestāžu vadītājiem par valsts ģerboņa izmantošanas noteikumu pārkāpšanu.